

De jezuitenkapel Heilige Jacques van Aire-sur-la-Lys

Deze kerk is oorspronkelijk een kapel van het vroegere Jézuitenbroederschap, wat actief was van 1615 tot 1762.

Na het vertrek van de Jézuiten heeft het verschillende perioden van onstabieleit gekend. De volharding en het geloof van de bewoners van de stad hebben er onder andere voor gezorgd dat de kapel niet in verval komt. Dankzij het 'optreden' van een in 1975 opgerichte Beschermingscommissie ziet de kapel er weer goed uit.

Vanwege de oorlogen, heeft men tot aan 1682 moeten wachten, voordat men met de bouw van de broederschapskapel kan beginnen. Op 28 juni werd de eerste steen ingewijd door de Bisschop van Ieperen.

Het verloop van de werkzaamheden, en zo ook die van de broederschapskapel van Cambrai, werd toevertrouwd aan Broeder Jean Beegrand, architect van de Jézuitenorde.

De financiering werd mogelijk gemaakt door gaven van de bewoners en mede dankzij de erfenis van Marie en Thérèse van Cavarel. Ook François de Montmorence, burggraaf van Aire en inmiddels lid van de Jézuitenorde, heeft voor een nodige bijdrage gezorgd. In 1688 werden de werkzaamheden

beëindigd. Door bepaalde 'aanroepingen' werd de kerk toegewijd aan de 'hoge en Heilige Jacques en de Heilige Ignace van Loyalla'.

De architecten van de Orde hadden in de tijd van deze bouw al meer dan eeuw ervaring. Ontwerpen worden nauwkeurig uitgevoerd. Ook in Aire zijn deze uitgevoerde ontwerpen van de Jézuiten waar te nemen en we kunnen deze als volgt beschrijven :

- kunst moet voor de gelovige gemeenschap vrij van beuzelarij zijn.
- het gebouw moet aantrekkelijk èn toegankelijk zijn voor iedereen.
- het altaar moet opvallend zijn en vanuit alle plaatsen van 't gebouw zijn waar te nemen.

De kerk Heilige Jacques is één van de gebouwen die 't meest typisch is voor de Nederlandse Barokstijl.

In 1942 is het onder Historische Monumentenzorg geplaatst.

De buitenafmetingen van het gebouw :

- totale buitenlengte : 58 m
- breedte : 15 m
- hoogte van de voorgevel : 33 m
- hoogte van 't schipsgewelf : 21 m

DE BUITENBESCHRIJVING

De kerk is een hoog en rechthoekig gebouw met daaraan toegevoegd een voorgevel die ietswat hoger is dan het dak. Het heeft eveneens een min of meer halfronde uitbouw.

In de muren zijn brede ramen verwerkt. De schoormuren zijn onopvallend. Het materiaal wat voor de basis is gebruikt is zandsteen.

De laag daarboven bestaat uit bakstenen en voor de hoeken zijn witte stenen gebruikt.

De witte stenen voorgevel bestaat uit drie 'lagen'.

In het midden van de 2de laag is een groot raam te zien, met een lichtinval op 't achtergedeelte van 't schip van de kerk. De wapenschilden zijn voorzien van de wapens van Cavarel met de data 1688 en 1837 (Het leger heeft van 1795 tot 1837 van de kapel gebruik gemaakt). De bovenste laag heeft een topgevel met 'krulwerk'. Bovenaan de topgevel is een kruis geplaatst dat onlangs is opgeknapt.

DE BINNENBESCHRIJVING

• maar één enkel schip uitlopend in een ietswat halfronde uitbouw (apsis). Aangrenzend aan de twee kanten van het middengedeelte twee kapellen die zodoende de uiting van de kruisbeuk bevorderen.

- 7 gewelfvakken, van elk 8 m lang en waarvan 4 het schip van de kerk vormen.
- een grafkelder voor het begraven van de overleden paters te Aire.
- een rondbooggewelf

Er is bijna niets overgebleven van het voormalig goed. De huidige inrichting dateert van 1853 (dit is gebeurd door het broedergemeenschap van St-Bertin).

- Het altaar, de koorstoelen, de lichtkronen en de preekstoel zijn in 1853 geïnstalleerd.
- De Stralenkrans achterin de apsis en die daarmee als het ware de altaarruimte inricht, is het kunstwerk van Magnard in 1858.
- De glas in lood ramen, werk van Jean Maret, zijn modern.
- Een geluk is dat men in de kerk la Pièta heeft geplaatst (eind XIX de eeuw) die voorheen de grafsteen van pastoor Debras versierde.
- De 14 uit hout gesneden en vergulde panelen uit de XVIII^{de} eeuw zijn oud. Ze zijn onlangs gerestaureerd en afkomstig uit de Domstiftkerk St-Petrus. Ook de vier volgende, in barokstijl stenen standbeelden zijn oud en eveneens afkomstig uit de St-Petruskerk ; de Heilige Jacques, de Heilige Ignace, de Heilige Petrus en de Heilige Johannes (eind XVIII^{de} eeuw).

